

YETİŞTİRME YURDUNDA KALAN LİSE DÜZEYİNDE ÖĞRENCİLERİN SPORA YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Orcan MIZRAK¹, Yunus Sinan BIRICIK¹, Emre BELLI¹

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; Yetiştirme yurtlarında kalan lise düzeyinde öğrencilerin spora yönelik tutumlarının incelenmesidir.

Araştırmamızın evrenini; Erzurum Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne bağlı yetiştirme yurtlarında kalan lise düzeyindeki öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmada spora yönelik tutumlar hakkında veriler elde etmek için; Şentürk (2014) tarafından geliştirilmiş, ‘spora yönelik tutum’ adlı ölçek 94’ü erkek 62’si kadın olmak üzere toplamda 156 öğrenciye uygulanmıştır. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde SPSS programında frekans, bağımsız gruplarda t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA), farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını bulmak için de Tukey HSD testi yapılmıştır. Katılımcıların okul takımlarında görev alma arası spora yönelik tutumlarının karşılaştırılmasında; sporla yaşama ($p=,106$) ve aktif spor yapma ($p=,083$) alt boyutlarında anlamlı farklılıklara rastlanmazken; spora ilgi duyma ($p=,037$) alt boyutunda okul takımlarında görev alan öğrenciler lehine anlamlı farklılıklara rastlanmıştır. Katılımcıların hem anne hem de babalarının yaşıyor olma değişkeninde spora yönelik tutumlarının karşılaştırılmasında; spora ilgi duyma ($p=,033$), sporla yaşama ($p=,022$) ve aktif spor yapma ($p=,027$) alt boyutlarında anne-babası hayatta olan öğrenciler lehine anlamlı farklılıklara rastlanmıştır. Bu sonuca göre; anne-babası hayatta olan öğrencilerin, anne-babası hayatta olmayan öğrencilere oranla spora yönelik tutum puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Spor, Tutum, Yetiştirme Yurtları, Lise Öğrencileri.

THE ANALYSIS OF ATTITUDES TOWARDS SPORT OF HIGH SCHOOL LEVEL STUDENTS ACCOMMODATING IN THE ORPHANAGE

ABSTRACT

The aim of this study is to analyse the high school students’ attitudes towards sport who are accommodating in the orphanage.

In order to obtain data about the attitudes towards sport in the study, the scale called “attitude towards sport”, which was developed by Şentürk(2014), was applied to 94 male and 62 female, in total 156 students. In the analysis of the obtained data, frequency test was conducted in the SPSS programme; t-test and one-way analysis of variance (Anova) were used in independent groups, and Tukey test was carried out so as to find out from which group the difference stems.

In the comparison of the attitudes towards sport of the attendants in terms of participating in the school teams; significant differences were encountered for the benefit of the students participating in the school teams in the sub-dimension of interest in sports ($p=,037$) while any significant differences were not found in the sub-dimensions of living sportive ($p=,106$) and sporting actively ($p=,083$). In the comparison of sportive attitudes of the attendants in terms of whether their parents are alive or not, significant differences were encountered for the benefit of the students whose parents are alive in the sub-dimensions of interest in sports ($p=,033$), living sportive ($p=,022$) and sporting actively ($p=,0,27$). According to this result, it can be seen that the students whose parents are alive have higher scores of attitude towards sport than the students whose parents are not alive.

Keywords: Sport, Attitude, Orphanages, High School Students.

GİRİŞ

Çocukların güvenliği ve iyilik halinin sağlanması ya da çocukların korunması; çocukların her türlü fiziksel, ruhsal ya da cinsel istismar ve ihmalden korunmaları anlamına gelmektedir. Çocukların korunması kavramı aynı zamanda çocukların özgüveni yüksek, sağlıklı ve mutlu birer erişkin olabilmeleri için uygun ortamlarda yetişmelerine yardımcı olmak anlamını da içermektedir (Karadağ, 2008). Dünyada olduğu gibi Türkiye “de de, çeşitli sebeplerle korunmaya muhtaç olan çocuklara ve gençlere hizmet veren kurumlar bulunmaktadır. Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne bağlı yetiştirme yurtları bu tür hizmet veren kurumlara örnek olarak gösterilebilir.

Yetiştirme yurtlarında yaşayan gençler, uluslararası literatürde ve belgelerde farklı boyutları ile dezavantajlı gruplar arasında yer almaktadır. Yapılan araştırmalar sonucu sağlık açısından risk altında olduğu kabul edilen bu grupta, özellikle ruh sağlığı ve yaşam kalitesini olumsuz etkileyen faktörler ile ilgili Türkiye’de yayımlanan araştırmalar oldukça sınırlı sayıdadır. (Kök, 1996, Yılmaz, 2006). Literatürde, Türkiye’deki yetiştirme yurtlarında yaşayan adolesanlarda ruh sağlığı bileşenleri, yaşam kalitesi ve fiziksel aktivite ilişkilerini özel olarak değerlendiren çalışmalar yine aynı şekilde sınırlı sayıdadır. Ülkemizde, korunmaya muhtaç çocukların toplumsallaştırılmaları için farklı teknikler kullanılmaktadır. Bunlar: kurum bakımı, grup evleri, koruyucu evler, evlat edindirme, koruyucu aile ve çocuklara kendi aileleri veya yakın akrabaları yanında hizmet sağlanması şeklinde sıralanmaktadır. Korunmaya muhtaç çocuklara yönelik en yaygın kullanılan yöntem; kurum bakımındır. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'nun denetimi altında olan çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtları, ailesinden ayrılmak zorunda kalan çocukların büyük bir kısmına hizmet vermeyi amaçlamıştır.

SHÇEK, Türkiye’nin başta gelen sosyal kurumlarından biri olarak hizmet tanımı itibarıyla sosyal veya ekonomik sebeplerle yoksunluk içine düşmüş kişilere ve ailelere yönelik sosyal hizmetleri planlamak, uygulamak ve denetlemekle yükümlü kamu kuruluşudur (Çengelci, 1998).

Korunmaya muhtaç çocuklar sorunu, sorunun toplumsal ve aile yapılarına özgü nedenleri, korunmaya muhtaç çocuğun toplum içindeki sorunları, bakım sistemi içindeki yetiştirme koşulları ve gelişme olanakları açılarından önemli olduğu kadar, kurum bakımı sonrasında toplum içindeki toplumsal durumları, ulaştıkları yaşam düzeyi ve yaşam biçimiyle de önemlidir (Cılga, 1994). Bu toplumsal sorunlar karşısında spor olgusunun büyüklüğü ve etkinliği tartışılmaz bir gerçektir. Sporun iyileştirici ve kucaklayıcı rolü ile kişinin fiziksel ve

ruhsal gelişimine katkı sağlaması, toplum içerisinde statü kazandırması gibi birçok avantajı barındırması, yetiştirme yurtlarında kalan bireyler için oldukça önemlidir.

Franzoi'a (2003) göre tutum " bireyin bir nesneyi olumlu ya da olumsuz değerlendirmesidir. Bir başka ifade ile tutum, "bireyin kendine ya da çevresindeki herhangi bir nesne, toplumsal konu, ya da olaya karşı deneyim, motivasyon ve bilgilerine dayanarak örgütlediği zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepki ön eğilimi" olarak tanımlanmaktadır.

Tutum yaptığımız her şeyi etkiler ve insan çabasının bütün durumlarında önemli bir yer tutar. Örneğin; tutum, belirli etkinliklere başlayıp-başlamamayı ya da devam edip etmemeyi, belirli alanlarda başarılı olup-olmamayı etkileyebilir. Tutum gelişimi erken yaşta başlar ve hayatın farklı evrelerinde çok farklı tutumlara sahip olunabilir. Eğitimde hedef alınan duyuşsal davranışlardan bazıları da doğrudan tutumlarla ilgili olduğundan, öğretmenler, antrenörler, işverenler ve diğerleri başkalarının potansiyelini değerlendirip, karar verdikleri her gün tutuma dikkat ederler (Silverman, 1999). Tutumlara sahip olmanın ve erken yaşta başlayıp hayatın her evresinde kişiliği etkilemesinde en önemli etken boş zaman değerlendirmesidir. Boş zamanı iki tarafı keskin bir kılıca benzetmek mümkündür. Olumlu kullanılırsa kişisel ve toplumsal gelişim artar. Olumsuz kullanılırsa bunalım başı bozukluk gibi sorunlar ortaya çıkar

Boş zaman tamamıyla isteğe bağlı bir uğraşı bütünlüğünü dile getirir. Bu uğraşı dinlenme, rahatlama, bilgi ve görgüsünü arttırma, psikolojik ve fizyolojik zevklerinde doyumunu gerçekleştirme, toplumsal hizmet katkısında bulunarak ahlâki inancın gereğini yerine getirme, yaratıcı yeteneklerini geliştirme biçiminde ve tüm bu faaliyetlerde herhangi bir çıkar amacı gütmemek üzere gerçekleştirilen uğraşlardır (Yetim, 2000). Beden eğitimi ve spor; sağlıklı yaşam, çeviklik ve moral ve motivasyonun üstün düzeyde tutulmasının, önemli bir eğitim yaklaşımı ve uygulamasıdır. Fizik ve moral gücünü artırıcı beden eğitimi ve spor kültürünün eğitim düzeni içerisinde verilmesi; toplumun kalkınması ve sosyal kaynaşmaya olumlu yararlar sağlamaktadır (Erkan, 1979).

Fiziksel aktivite, düzenli egzersiz ve spor, özellikle gençlerin sağlıklı gelişmesinde, kötü alışkanlıklardan uzak durmalarına, psiko-sosyal açıdan güçlenmelerinde, ilerleyen yaşlarda çeşitli kronik hastalıklardan korunmalarında veya bu hastalıkların tedavisinde, bir başka deyişle tüm hayat boyunca yaşam kalitelerinin artırılmasında önemli farklar yaratabilmektedir. (Erkan, 1992). Bu bağlamda, sporcu bir toplum yaratmak adına yapılmış bütün çalışmaların temeline inerek, bireyin spor yapmaya ne denli yatkın olduğu, spora bakış açısı, spor alışkanlıkları, spor ile karakterini nasıl eğitebildiği gibi temel konuların, özetle spora yönelik tutumunun sorgulanması gerekmektedir (Şentürk, 2012). Katılımcı grubun, aile birliği, toplumsal ve aile

yapılarına özgü nedenleri, korunmaya muhtaç çocuğun toplum içindeki sorunları, bakım sistemi içindeki yetişme koşulları ve gelişme olanakları açılarından düşünüldüğünde; sahip oldukları spora yönelik tutum düzeyi hem bireysel hem de toplumsal olarak önem arz etmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı: yetiştirme yurdunda kalan lise düzeyindeki öğrencilerin spora yönelik tutumlarının araştırılmasıdır.

MATERYAL VE METOT

Bu araştırmanın evrenini, Erzurum Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'ne bağlı yetiştirme yurtlarına kalan lise düzeyinde öğrenim gören öğrenciler oluştururken, örneklem grubunu ise bu yurtlardan rastgele yöntemle seçilmiş 94'ü erkek 62'si kadın olmak üzere toplamda 156 öğrenci oluşturmuştur.

Araştırmada veri elde etmek amacıyla Şentürk (2014) tarafından geliştirilmiş, spora yönelik tutum isimli ölçekten faydalanılmıştır. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde, bilgisayar ortamında istatistik paket programından yararlanılmış ve anlamlık düzeyi ($p<0,05$) olarak alınmıştır.

Araştırmada demografik özelliklerin belirlenmesinde frekans analizi, cinsiyet, okul takımlarında görev alma ve lisanslı sporculuk durumlarına göre; spora yönelik tutumlarının karşılaştırılmasında bağımsız örneklem grupları için t-testi, sınıf, okul türü ve anne-baba hayatta olma durumlarına göre; spora yönelik tutumlarını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA); ortaya çıkan istatistiksel farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak için de Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi uygulanmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bilgileri

Cinsiyet	N	%
Erkek	94	60,3
Kadın	62	39,7
Sınıf	N	%
9. Sınıf	34	21,8
10. Sınıf	38	24,4
11. Sınıf	44	28,2
12. Sınıf	40	25,6
Okul Türü	N	%
Anadolu Lisesi	77	49,4
Ticaret-Meslek Lisesi	54	34,6
Güzel Sanatlar-Spor Lisesi	16	10,3
Diğer	9	5,8

Anne-Baba Durumu	N	%
Anne-Baba Yaşıyor	71	45,5
Anne Hayatta Değil	37	23,7
Baba Hayatta Değil	28	17,9
Anne-Baba Hayatta Değil	20	12,8
Okul Tak. Görev Alma	N	%
Evet	41	26,3
Hayır	115	73,7
Toplam	156	100

Katılımcıların cinsiyetlerine ilişkin dağılımlarına bakıldığında % 60,3'ünün *erkek*; %39,7'sinin *kadın*; sınıflarına ilişkin dağılımlarına bakıldığında %21,8'inin *9. sınıf*, %24,4'ünün *10. sınıf*, %28,2'sinin *11. Sınıf* ve %25,6'sının *12. sınıfta* olduğu görülmektedir. Okul türlerine ilişkin dağılımlara bakıldığında; %49,4'ünün *Anadolu Lisesi*, %34,6'sının *Ticaret-Meslek Lisesi*, %10,3'ünün *Güzel Sanatlar-Spor Lisesi* ve %5,8'inin *Diğer* okullarda okudukları görülmektedir. Anne-Baba Durumlarına ilişkin dağılımlarına bakıldığında ise; %45,5'inin *Anne-Baba Yaşıyor*, %23,7'sinin *Anne Hayatta Değil*, %17,9'unun *Baba Hayatta Değil* ve %12,8'inin ise *Anne-Babanın Hayatta* olmadıkları görülmektedir. Katılımcıların okul takımlarında görev almalarına ilişkin dağılımlarına bakıldığında %26,3'ünün *Evet*, %73,7'sinin ise *Hayır* cevabını verdikleri görülmektedir.

Tablo 2. Katılımcıların Cinsiyetlerine İlişkin Spora Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	Ort.	Ss.	T	p
Spora İlgi Duyma	Erkek	94	3,95	,728	2,297	,264
	Kadın	62	3,66	,851		
Sporla Yaşama	Erkek	94	3,74	,782	1,822	,822
	Kadın	62	3,51	,801		
Aktif Spor Yapma	Erkek	94	3,78	,862	2,694	,641
	Kadın	62	3,39	,934		

*: p<0,05

Veriler incelendiğinde spora ilgi duyma (p=,264), sporla yaşama (p=,822), ve aktif spor yapma (p=,641) alt boyutunda anlamlı farklılığa rastlanmamıştır.

Tablo 3. Katılımcıların Okul Takımların Görev Almalarına İlişkin Spora Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Görev Alma	N	Ort.	Ss.	T	p
Spora İlgi Duyma	Evet	41	4,19	,612	3,470	,037*
	Hayır	115	3,71	,809		
Sporla Yaşama	Evet	41	4,11	,623	4,534	,106
	Hayır	115	3,49	,789		
Aktif Spor Yapma	Evet	41	4,13	,690	4,415	,083
	Hayır	115	3,44	,911		

*: p<0,05

Veriler incelendiğinde spora ilgi duyma (p=,037) alt boyutunda anlamlı farklılığa rastlanırken; sporla yaşama (p=,106) ve aktif spor yapma (p=,083) alt boyutunda anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Bu verilere göre spora ilgi duyma alt boyutunda; okul takımlarında görev alan ($\bar{x}=4,19\pm,612$) öğrencilerin, okul takımlarında görev almayan ($\bar{x}=3,71\pm,809$) öğrencilere oranla; daha fazla spora yönelik tutuma sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 4. Katılımcıların Sınıflarına Göre Spora Yönelik Tutumlarındaki Farklılıkların Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Sınıf	N	Ort.	Ss.	F	p
Spora İlgi Duyma	9.Sınıf	34	3,92	,893	,824	,482
	10.Sınıf	38	3,67	,825		
	11.Sınıf	44	3,91	,666		
	12.Sınıf	40	3,85	,793		
Sporla Yaşama	9.Sınıf	34	3,65	,818	,571	,635
	10.Sınıf	38	3,51	,828		
	11.Sınıf	44	3,72	,737		
	12.Sınıf	40	3,71	,818		
Aktif Spor Yapma	9.Sınıf	34	3,59	,965	,056	,983
	10.Sınıf	38	3,60	,951		
	11.Sınıf	44	3,65	,852		
	12.Sınıf	40	3,66	,913		

*: p<0,05

Veriler incelendiğinde spora ilgi duyma (p=,482), sporla yaşama (p=,635), ve aktif spor yapma (p=,983) alt boyutunda anlamlı farklılığa rastlanmamıştır.

Tablo 5. Katılımcıların Okul Türlerine Göre Spora Yönelik Tutumlarındaki Farklılıkların Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Bölüm	N	Ort.	Ss.	F	p	Fark (Tukey)
Spora İlgili Duyma	Anadolu Lisesi	77	3,97	,774	4,830	,003*	4<1,3
	Ticaret-Meslek	54	3,66	,796			
	Güz. San-Spor	16	4,17	,592			
	Diğer	9	3,21	,696			
Sporla Yaşama	Anadolu Lisesi	77	3,82	,768	8,661	,000*	1>2,4 3>2,4
	Ticaret-Meslek	54	3,36	,754			
	Güz. San-Spor	16	4,15	,662			
	Diğer	9	3,03	,513			
Aktif Spor Yapma	Anadolu Lisesi	77	3,79	,808	5,166	,002*	2<1 3>2,4
	Ticaret-Meslek	54	3,35	,952			
	Güz. San-Spor	16	4,08	,847			
	Diğer	9	3,11	,989			

*: p<0,05

Veriler incelendiğinde spora ilgi duyma (p=,003), sporla yaşama (p=,000), ve aktif spor yapma (p=,002) alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Yapılan çoklu karşılaştırma sonuçlarına göre; spora ilgi duyma alt boyutunda diğer ile Anadolu lisesi (p=,027) ve diğer ile güzel sanatlar-spor lisesi (p=,001) okul türleri arasında anlamlı farklılıklar vardır. Buna göre; Anadolu lisesi bölümü öğrencilerinin ve güzel sanatlar ve spor lisesi okul türünde öğrenim gören öğrencilerin diğer okul türlerinde öğrenim gören öğrencilere oranla spora ilgi duyma alt boyutunda daha fazla spora yönelik tutumlarının oldukları görülmektedir.

Sporla yaşama alt boyutunda; Anadolu lisesi ile ticaret-meslek lisesi (p=,003) ve Anadolu lisesi ile diğer (p=,014) okul türleri arasında anlamlı farklılıklar vardır (p<0,05). Buna göre; Anadolu lisesi okul türünde öğrenim gören öğrencilerin, ticaret-meslek lisesi ve diğer okul türünde öğrenim gören öğrencilere oranla sporla yaşama alt boyutunda daha fazla spora yönelik tutumlarının oldukları görülmektedir. Yine sporla yaşama alt boyutunda; güzel sanatlar-spor lisesi ile ticaret-meslek lisesi (p=,002) ve güzel sanatlar-spor lisesi ile diğer (p=,002) okul türleri arasında anlamlı farklılıklar vardır. Buna göre; güzel sanatlar-spor lisesi okul türünde öğrenim gören öğrencilerin, ticaret-meslek lisesi ve diğer okul türünde öğrenim gören öğrencilere oranla sporla yaşama alt boyutunda daha fazla spora yönelik tutumlarının oldukları görülmektedir.

Aktif spor yapma alt boyutunda ise; Anadolu lisesi ile ticaret-meslek lisesi (p=,027) okul türleri arasında anlamlı farklılıklar vardır. Buna göre Anadolu lisesi okul türünde öğrenim gören öğrencilerin, ticaret-meslek lisesi okul türünde öğrenim gören öğrencilere oranla aktif spor yapma alt boyutunda daha fazla spora yönelik tutumlarının oldukları görülmektedir. Yine aktif spor yapma alt boyutunda; güzel sanatlar-spor lisesi ile ticaret-meslek lisesi (p=,020) ve güzel sanatlar-

spor lisesi ile diğer ($p=,042$) okul türleri arasında anlamlı farklılıklar vardır. Buna göre; güzel sanatlar-spor lisesi okul türünde öğrenim gören öğrencilerin, ticaret-meslek lisesi ve diğer okul türünde öğrenim gören öğrencilere oranla aktif spor yapma alt boyutunda daha fazla spora yönelik tutumlarının oldukları görülmektedir.

Tablo 6. Katılımcıların Anne-Baba Hayatta Olma Durumlarına Göre Spora Yönelik Tutumlarındaki Farklılıkların Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Sınıf	N	Ort.	Ss.	F	p	Fark (Tukey)
Spora İlgili Duyma	Anne-Baba Hayatta	71	3,92	,748			
	Anne Hayatta Değil	37	3,90	,577			
	Baba Hayatta Değil	28	3,90	,834	2,977	,033*	1>4
	Anne-Baba Hayatta Değil	20	3,35	1,062			
	Anne-Baba Hayatta	71	3,77	,741			
Sporla Yaşama	Anne Hayatta Değil	37	3,66	,718			
	Baba Hayatta Değil	28	3,71	,719	3,304	,022*	4<1
	Anne-Baba Hayatta Değil	20	3,15	1,052			
	Anne-Baba Hayatta	71	3,75	,880			
	Anne Hayatta Değil	37	3,61	,756			
Aktif Spor Yapma	Baba Hayatta Değil	28	3,72	,897	3,152	,027*	1>4
	Anne-Baba Hayatta Değil	20	3,07	1,124			

*: $p<0,05$

Veriler incelendiğinde spora ilgi duyma ($p=,033$), sporla yaşama ($p=,022$), ve aktif spor yapma ($p=,027$) alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Yapılan çoklu karşılaştırma sonuçlarına göre; spora ilgi duyma alt boyutunda anne-baba hayatta ile anne-baba hayatta değil ($p=,025$) aile durumları arasında anlamlı farklılıklar vardır. Buna göre; anne-babası hayatta olan öğrencilerin anne-babası hayatta olmayan öğrencilere oranla spora ilgi duyma alt boyutunda daha fazla spora yönelik tutumlarının oldukları görülmektedir.

Sporla yaşama alt boyutunda; anne-baba hayatta ile anne-baba hayatta değil ($p=,012$) aile durumları arasında anlamlı farklılıklar vardır. Buna göre; anne-babası hayatta olan öğrencilerin anne-babası hayatta olmayan öğrencilere oranla sporla yaşama alt boyutunda daha fazla spora yönelik tutumlarının oldukları görülmektedir.

Aktif spor yapma alt boyutunda ise; anne-baba hayatta ile anne-baba hayatta değil ($p=,016$) aile durumları arasında anlamlı farklılıklar vardır. Buna göre; anne-babası hayatta olan öğrencilerin anne-babası hayatta olmayan öğrencilere oranla aktif spor yapma alt boyutunda daha fazla spora yönelik tutumlarının oldukları görülmektedir.

Tablo 7. Katılımcıların Spora Yönelik Tutum Ölçeğinin Alt Boyutlarından Aldıkları Puanlara Ait Ortalamalar

Alt Boyutlar	N	Min.	Mak.	Ort.	Ss
Spora İlgi Duyma	156	1	5	3,84	,790
Sporla Yaşama	156	1	5	3,65	,795
Aktif Spor Yapma	156	1	5	3,62	,909

Tablo incelendiğinde; katılımcıların spora ilgi duyma alt boyutunda ($\bar{x}=3,84\pm,790$), sporla yaşama alt boyutunda ($\bar{x}=3,36\pm,795$) ve aktif spor yapma alt boyutunda ($\bar{x}=3,62\pm,909$) ortalamalara sahip oldukları görülmektedir. Buna göre çalışmaya katılanların genel olarak ortalamalarına bakıldığında spora yönelik tutumları adına daha fazla spora ilgi duydukları söylenebilir.

TARTIŞMA

Yetiştirme Yurtlarında kalan lise düzeyinde öğrencilerin spora yönelik tutumlarının incelenmesi amacıyla yapılan çalışmamızda şu sonuçlara ulaşılmıştır.

Katılımcıların cinsiyetlerine ilişkin spora yönelik tutum düzeylerinde spora ilgi duyma, sporla yaşama ve aktif spor yapma alt boyutlarında anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır. Genel ortalamalara bakıldığı zaman ise erkek öğrencilerin daha fazla spora yönelik tutumlarının olduğu görülmektedir. Ekici ve arkadaşları (2011), ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları üzerine yapmış olduğu çalışmada erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla tutum puanlarının daha yüksek olduklarını ifade etmişlerdir. Kılıç (2015), ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spora yönelik tutumları üzerine yapmış olduğu araştırmada, cinsiyeti erkek olan kişilerin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Kız öğrencilerin tutum algılarını düşük olmasının çeşitli sebepleri olabilir. Bunlar toplumun kadına bakış açısı, yetersiz spor tesisi sayısı ve yetersiz giyinme odaları, akademik kaygı v.b gibi nedenler kız öğrencilerin derse karşı olumlu tutumları olmasına

rağmen erkeklerin tutum algısından daha düşük çıkmaktadır. Ülkemizde spor ve fiziksel aktiviteye katılımın kadınların ve kız çocukların günlük yaşamlarının bir parçası olması için onların güvenilir ve eşitlikçi bir ortamın olmaması, spor ve fiziksel aktiviteye katılımlarının koşullarının oluşturulmaması ve kadın ve kız çocuklarının spor ve fiziksel aktiviteye katılımında yaşadıkları sorunları araştırılmaması spora yönelik düşük puanlara sahip olmasının nedenleri olabilir.

Katılımcıların okul takımlarında görev almalarına ilişkin spora yönelik tutum düzeylerinde spora ilgi duyma alt boyutunda anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Buna göre spora ilgi duyma alt boyutunda okul takımlarında görev alan öğrenciler, okul takımlarında görev almayan öğrencilere oranla daha yüksek spora yönelik tutuma sahip oldukları görülmektedir. Yetiştirme yurtları ile ilgili yeni yapılanmalarda, yurtlarda yaşayan gençlerin istek ve beklentilerinin göz önüne alınması, etkinliklere katılma düzeyini ve gençlerin bu etkinliklerden memnuniyetini artırabilir. Gençlere hizmet veren kurumlarda sosyal etkinliklerin olmasının, gençlerin sportif etkinliklere katılmalarına yardımcı olduğu, diğer bir deyişle üyelik ya da ait olma yoluyla topluma daha sıkı sosyal bağlarla bağlanacakları düşünülebilir. Başta spor imkânları olmak üzere çeşitli sosyal etkinliklerin, korunmaya muhtaç çocuk ve gençlere hizmet veren kurumlar tarafından ya da imkânlar yeterli olmadığında başka kurumlar aracılığıyla sağlanması önem taşımaktadır. Böylelikle öğrencilerin sadece spora ilgi duymaları sağlanmış olmayıp aynı zamanda sporla yaşama ve aktif spor yapmalarına da olanak sağlanacağı düşünülebilir. Katılımcıların sınıflarına ilişkin spora yönelik tutum düzeylerinde spora ilgi duyma, sporla yaşama ve aktif spor yapma alt boyutlarında anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır. Yapılan araştırmalarda öğrencilerin sınıf düzeyleri arttıkça, beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanlarında dalgalanma veya azalma olduğu görülmektedir. (Holoğlu, 2006; Erkmen Ve Ark., 2006; Koca Ve Aşçı, 2006). Katılımcıların okul türlerine ilişkin spora yönelik tutum düzeylerinde spora ilgi duyma, sporla yaşama ve aktif spor yapma alt boyutlarında anlamlı farklılıklara rastlanmıştır. Yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucu Anadolu Lisesi ile Güzel sanatlar ve Spor lisesinde öğrenim gören öğrencilerin daha yüksek spora yönelik tutumlarının olduğu sonucuna varılmıştır. Bu okullarda diğer okul türlerine göre daha fazla spora yönelik olanakların, tesislerin, araç gereçlerin fazla oluşu, spor faaliyetlerinin düzenlenmesi ayrıca beden eğitimi öğretmenlerinin yönlendirici oluşu ve sayısal olarak çokluğu bu oranı etkiliyor olabilir. Özellikle Üniversitelerin Beden Eğitimi ve Spor bölümlerine öğrenci hazırlayan Spor liselerinde bu oranların yüksek çıkışı normal karşılanabilir.

Katılımcıların anne-baba hayatta olma durumlarına ilişkin spora yönelik tutum düzeylerinde spora ilgi duyma, sporla yaşama ve aktif spor yapma alt boyutlarında anlamlı farklılıklara rastlanmıştır. Her üç alt boyutta da; anne-babası hayatta olan öğrencilerin anne-baba hayatta olmayan öğrencilere oranla daha fazla spora yönelik tutumlarının oldukları görülmektedir. Ebeveynler çocuklarının sağlıklı bir şekilde beslenmesi, büyümesi ve ruh sağlığını korumasından birinci derecede sorumlu kişilerdir. Toplum olarak kalkınmak için; sağlıklı düşünen soran sorgulayan araştıran sorumluluk sahibi gibi birçok olumlu özelliklere sahip bireylerin yetişmesinin temeli ailede atılır. Aile çocuğa ilk eğitimin verildiği yerdir. Her şeyden önce aile bir okul öncesi eğitim kurumu olarak kabul edilir. Çocuk okula başladıktan sonra ailenin bu işlevinin bir kısmını eğitim kurumları üstlense bile aile hiçbir zaman çocuğun eğitiminden kendini bütünüyle soyutlamış olamaz. Anne babanın varlığı, çocuğun hayatında bu kadar önemli olduğu düşünüldüğünde, bu durumdan eksik olan bir çocuğun birçok olumlu özelliklerin yanı sıra spor olgusundan da mahrum kalmaları normal olarak düşünülebilir. Bu durumda anne babası hayatta olmayan öğrencilerin öğretmenlerine, okullarına ve kaldıkları yetiştirme kurumlarına çok iş düşüyor. Çocukları spora teşvik etmeli onlar için malzeme olanakları sağlamalı, sportif faaliyetlere katılımlarını sağlayarak başarı güdüsünü hissetmelerine ve toplum içinde statü kazanmalarına yardımcı olunmalıdır

KAYNAKLAR

1. **Karadağ, Ö.** (2008). Ankara'da bulunan Yetiştirme Yurtlarında Yaşayan Adölesanlarda Sosyo-Demografik Özelliklerin ve Fiziksel Aktivite Düzeyinin Ruhsal Belirtileri ve Yaşam Kalitesi Açısından Değerlendirilmesi. Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
2. **Çengelci, E.** (1998). Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu. 1.Basım. (s.1, 79) Ankara: Aydınlar Matbaacılık.
3. **Cılga, İ.** (1994) Gençlik ve Yaşam Niteliği. (s.19, 38). Ankara: T.C. Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü.
4. **Erkan, N.**, ODTÜ Haber Bülteni Yayını, 14 Mayıs, Ankara. 1979.
5. **Franzoi, S.L.**, Social Psychology (Third Edition), Boston: Mc. Graw Hill, 2003, s. 156.
6. **Şentürk, H.E.**, Spora Yönelik Tutum Ölçeği: Geliştirilmesi, Geçerliliği ve Güvenirliği, Celal Bayar Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2012. 7(2)
7. **Erkan E.** (1992). Toplum sağlığı açısından spor. İçinde: Ergen E (ed). Spor Hekimliği. Ankara: Maya Matbaacılık., 143-159.
8. **Silvermen, S., Subramaniam, P. R.** Student Attitude Toward Physical Education and Physical Activity: A Review of Measurement Issues and Outcomes. Journal of Teaching in Physical Education. Volume:19, Number:1, 1999.
9. **Ekici, S., Bayrakdar, A., Hacıcaferoğlu, B.** Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Tutumlarının Değerlendirilmesi. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi. 2011: 8.
10. **Kılıç, M.** 2015. Okul Spor Tesislerinin Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Derslerine Karşı Tutumlarına Etkisinin İncelenmesi, Gedik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
11. **Holoğlu, O.G.**, İlköğretim İkinci Kademedeki Öğrenim Gören Kız Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumları, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Bursa, 2006, s:38-41.
12. **Erkmen G., Tekin M., Taşgün Ö.**, Özel İlköğretim Okullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Çeşitli Değişkenlere Göre Beden Eğitimi Dersi hakkındaki Tutum ve Görüşleri,

- Uluslar arası Spor Bilimleri Kongresi, Kasım, Muğla, 2006, s: 993-996.
13. **Koca, C. ve Aşçı, F.H.** An Examination of Self-Presentational Concern of Turkish Adolescents: An Example of Physical Education Setting. *Adolescence*, 41,(161), 2006, s:185-197.
14. **Yetim, A, A.,** Sosyoloji ve Spor. Topkar Matbaacılık, Ankara, 2000.
15. **Kök, M.,** Yetiştirme Yurdundaki Öğrencilerin Psikolojik Belirti Düzeylerinin Değerlendirilmesi, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Dergisi, 1996. 3(2).
16. **Yılmaz, G.,** Yetiştirme Yurdu ve Yuvalarda Yaşayan Çocuklar. *Türkiye Klinikleri Pediatrik Bilimler Dergisi*, 2006: 2(2).

